

Teater

Heseblesende «Brørne Løvehjarte»

Henrik Kamphus
psykolog, BUP Nordstrand

Regisør Svein Sturla Hungnes lykkes ikke i å formidle det sterke indre dramaet fra Astrid Lindgrens klassiske barnebok.

EMIL JOHNSEN spiller Kavring i «Brørne Løvehjarte»

(Foto: Erik Berg)

ASTRID LINDGREN

Brørne Løvehjarte Regi: Svein Sturla Hungnes Det Norske Teatret 2014

Handlingen

Åpningsscenen er lett å kjenne igjen fra boka: Den tandre, syke og skjøre Karl Løve, Kavring, hostende rundt i bare pysjen på ustødige krykker. Sykesengen midt i rommet, rundt ham drar vi kjensel på Jonathan, Jonathans lærerinne, deres mor og hennes venninner og andre rollefigurer som utgjør en tidskoloritt fra 1920–30-tallet. Jonathan er den flinke og beundrede, en elskverdig ung kar som blir likt av alt og alle. Brødrene snakker om Kavrings sykdom og redsel for døden. Kavring får vite om Nangijala fra sin «allvitende» og trøstende storebror, landet man kommer til når man dør. Så er det kanskje ikke så ille å dø likevel?

Smerten drukner i at det snakkes for fort og for mye

Men så er det Jonathan som dør først, mens Kavring følger broren like etterpå. Og sannelig venter ikke Jonathan på ham der i Nangijala, ved elva, med en fiskestang i hånda! I middelalderske kostymer danser brødrene lykkelige omkring etter å ha møtt hverandre igjen. Men gleden er kortvarig. Heller ikke i Nangijala viser det seg å herske bare fred og fordragelighet. Dermed introduseres Kavring for de mørke krefter, for Tengil og den grusomme dragen Katla, for kampen mellom det gode og det onde, for svikeren blant deres egne i Kirsebærdalen. Underveis settes Kavring stadig på nye prøver og møter utfordringer i seg selv og til de vanskelige valgene han må ta og stå inne for – «...ellers er jeg ikke noe skikkelig menneske, bare en liten lort».

Scenografien er fin og luftig og overlater til seerne å fylle inn de hullene som mangler, en får anledning til å bruke sin egen fantasi. Scenograf Even Børsum har benyttet seg mye av hvite tekstiler. Stoffene blir til både skyer, fosser og hester, godt hjulpet av en sterk lysproduksjon og fire dansere som bidrar til både hesteritt, iscenesettelse av vann og annen bevegelse.

Underholdende Og Heseblesende

Spenning og drama går hånd i hånd i boka, men i teaterstykket prioriteres det actionpregede fremfor ettertanke og ro. Under den første delen av stykket satt jeg skuffet og ventet på en sterkere formidling av nettopp Kavring's sorg og fortvilelse, og jeg ventet forgiveles på en varm og autentisk storebror. I denne skuffelsen var det derfor helt greit når det mer actionorienterte og humoristiske ved historien fikk mer figur. Jeg slo meg foreløpig til tåls med at stykket ble mer spennende, det fikk en helt annen farge, og jeg ble underholdt. Tengils soldater var morsomme. De gode karakterene i komiske rustninger fikk salen til å tå opp og le. Den raskt fortalte historien tok oss fra den ene dalen til den andre i hurtige kast.

Men hvordan blir det da med det indre eller det mellommenneskelige dramaet? Kommer inderligheten fra boka godt nok frem? Jeg synes ikke det, for den nærheten til de vonde og sorgfulle følelsene jeg kjenner fra boka, blir ikke formidlet på en autentisk måte. Smerten drukner i at det snakkes for fort, det fortelles for mye, det er for mye tekst presset inn på for kort tid. Jeg synes omfavnelsene Jonathan og Kavring gir hverandre, illustrerer godt; de klemmer hverandre i turbofart, og det ser ikke ut til at de har ordentlig tid til hverandre. Det høye tempoet, travelheten, driver over den klangen som jeg selv ble – og fortsatt blir – grepet av i Astrid Lindgrens bok. Jeg minnes forholdet mellom brødrene Løvehjerte som noe helt utenom det vanlige. Et forhold som uttrykker sårbarhet, lengsel, åpenhet, mot og kjærlighet på en måte jeg ikke har kommet over i noen annen litteratur. Er det ikke nettopp Lindgrens kombinasjon av et spennende eventyr og samtidig nære skildringer av søskenkjærligheten som gjør Brødrene Løvehjerte til en barnebokklassiker? Jeg tenker at det er Lindgrens evne til å formidle disse dype lagene i mennesket på en forståelig og troverdig måte, som griper både barn og voksne så sterkt. Selv i sluttscenen, hvor Kavring får demonstrert sin utvikling, sitt mot, sin offervilje og kjærlighet gjennom å hoppe inn i døden – nå med sin storebror på ryggen – blir jeg ikke annet en bitte litt trist.

Jeg savner også en mer autentisk, rolig og trygg Jonathan, slik som jeg husker ham fra boka. I sitt travle og veltalende driv er han ikke tilstedeværende for lillebroren sin. Han blir mer av en hektisk helt med utallige heltedåder på cv-en. Astrid Lindgrens faderlige, eller moderlige for den saks skyld, Jonathan forsvinner, enda så viktig akkurat denne brorskvaliteten er all den tid både en far og en mor

glimrer med sitt fravær gjennom lillebrorens sykdom. Storebror Jonathan er den eneste i vår verden som virkelig ser og hører ham, som tar seg tid til ham og trøster ham i ensomme stunder i sykesengen. Den svake, redde og usikre Kavring som karakter i teaterstykket lider veldig under dette.

Har regissøren vært seg bevisst orienteringen mot det actionpregede fremfor det ettertenksomme? Og i så fall av hvilke grunner? Det vet vi ikke, men spørsmålene er interessante fordi de kan hjelpe oss mot en bevisstgjøring av hva barn er, hva de trenger, hva de liker, og hvordan vi kan snakke med barna om de vanskeligste spørsmålene. Livet og døden, sykdom, redsel, tap og kjærlighet.